

Tarkastuslautakunnan ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2019

Sisällysluettelo

1. Puheenjohtajan katsaus	3
2. Tarkastuslautakunta	4
1.1. Tarkastuslautakunnan tehtävät	4
1.1.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät kuntalain mukaan	4
1.2. Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja tilintarkastajat	5
1.3. Arvioinnin toteuttaminen	5
2. Edellisen vuoden arviointikertomuksen käsittely maakuntavaltuustossa	7
3. Toiminnan arviointi	8
3.1. Liiton johtaminen ja hallinto	9
3.2. Maakuntahallituksen toiminta ja tavoitteiden toteutuminen	10
3.3. Henkilöstötilanne ja työhyvinvointi	10
3.4. Toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2019 ja niiden toteutuminen	11
3.4.1. EU:n ja kansallisen tason verkostot ja rahoituskanavat	12
3.4.2. Maakuntaohjelmatyö	12
3.4.3. Kaavoitus	12
3.4.4. Kansainvälisyys	13
3.4.5. Maakuntauudistus	13
3.4.6. Rakennerahastotoiminnan parantaminen	14
3.4.7. Yleistä tavoiteasetannasta ja mittareista	15
4. Hanketoiminta	16
5. Talous	16
6. Muuta liiton toiminnan arviointiin liittyvää	17

1. Puheenjohtajan katsaus

Tarkastuslautakunta arvioi vuosittain, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet Keski-Pohjanmaan liitto -kuntayhtymässä toteutuneet sekä onko toiminta järjestelty tuloksellisella ja tarkoituksen mukaisella tavalla. Palautetut oikeudet liitolle toimia rakennerahastovarojen välittäjäviranomaisena oli yksi tärkeimmistä saavutuksista, jotta maakuntastrategiaa oli mahdollista toimeenpanna tarkoituksenmukaisesti.

Tulostavoitteiden tehtävänä on ohjata liiton toimintaa valtuuston päättämään suuntaan. Vuoden 2019 talousarviossa valtuusto asetti seitsemän toiminnallista tavoitetta. Tavoitteista neljä vietiin onnistuneesti maaliin ja kolmen tavoitteen osalta tavoitteet toteutuivat osittain ja näistä yhden osalta jäi vielä kehitettävää.

Maakuntaliiton tilikauden tulos oli 223 951,06 euroa (edellisvuonna 151 407,23 euroa) ylijäämäinen. Tilikauden ylijäämiä ei palautettu jäsenkunnille. Talouden vakauttamista ja suunnitelmallisuutta rasitti hanke-toimijoiden valitus, jonka käsittely on edelleen hallinto-oikeuden käsittelyprosessissa. Takaisinperittyjen tukien määrä oli tilikauden päättyessä 165 467,57 euroa. Lisäksi taloutta rasittaa liiton tytäryhtiölleen KP-Cobra Invest Oy:lle myöntämä laina, jonka yhtiö on edelleen lainannut Kalvint Oy:lle vuonna 2000. Lainan pääoma korkoineen oli vuoden 2019 lopussa 354 941,54 euroa (laina erääntyy 31.12.2020).

Maakunta- ja soteuudistyö päättyi pääministeri Sipilän hallituksen eronpyyntöön 8.3.2019, jonka jälkeen liitto siirtyi maakuntavalmistelun organisaation hallittuun alasajoon.

Keski-Pohjanmaan maakunnan menestys pohjautuu monipuoliseen kasvun ja kilpailukykyisen alueen toimintaedellytysten turvaamiseen sekä edelleen kehittämiseen. Keski-Pohjanmaan liitolle on hyväksytty edunvalvontasuunnitelma 2019 - 2020 ja siinä määriteltyjen edunvalvontatehtävien toimeenpano ja toimeenpanossa onnistuminen ovat keskeisiä maakunnan ja liiton jäsenkuntien toimintaedellytysten turvaamisessa.

Tarkastuslautakunta on valinnut työyhteisön työhyvinvoinnin seuraamisen yhdeksi valtuustokauden 2017 – 2021 painopistealueeksi. Organisaation johtaminen ja tulosten asettaminen ja niihin vaikuttaminen vaikuttaa työssäjaksamiseen ja työviihtyvyyteen. Tältä osin liiton johtaminen on otettu myös osaksi arvioitavia kokonaisuuksia.

Tuija Leivo-Rintakorpi

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

2. Tarkastuslautakunta

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen ja arvioinnin järjestämistä varten (Kuntalaki 121§). Lautakunnan toimintaa ohjaa lainsäädännön lisäksi valtuuston hyväksymä hallintosääntö.

1.1. Tarkastuslautakunnan tehtävät

Tarkastuslautakunnan tehtäviin kuuluu valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat, arvioida toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumista sekä toiminnan tuloksellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisina pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista. Tarkastuslautakunta järjestää myös sidonnaisuusilmoitusten käsittelyn ja sidonnaisuusrekisterin ylläpidon kuntayhtymässä. Arviointikertomuksessa esitetään kuntalain mukaisesti valtuustolle arvioinnin tulokset.

1.1.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät kuntalain mukaan

121 §

Tarkastuslautakunta

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;*
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;*
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;*
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;*
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;*
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.*

Kunnanhallitus voi poiketa tarkastuslautakunnan esityksestä lautakuntaa koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi ja talousarvioksi kunnan hallintosäännön ja talousarvioesityksen yhteensovittamiseen liittyvästä perustellusta syystä.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisena pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aiheita.

1.2. Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja tilintarkastajat

Voimassa olevan hallintosäännön mukaan tarkastuslautakunnassa on puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä kolme muuta jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Keski-Pohjanmaan liiton tarkastuslautakunta vuonna 2019:

Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Timo Pärkkä, puheenjohtaja 25.4.2019 saakka	Tapio Pajunpää
Tuija Leivo-Rintakorpi, puheenjohtaja 25.4.2019 alkaen	
Tuula Lassas, varapuheenjohtaja	Camilla Wikman
Marko Kautto	Raimo Märsylä
Esa Erkkilä	Helinä Tuomela
Hillevi Kanervio	Ville Suomela

Lautakunnan sihteerinä ja asioiden valmistelijana on toiminut liiton tilintarkastaja JHTT Asko Vanhatupa BDO Auditor Oy:stä.

1.3. Arvioinnin toteuttaminen

Lautakunta on tutustunut vuoden 2019 talousarvioon, toiminta- ja taloussuunnitelmaan, maakuntavaltuuston ja maakuntahallituksen päätöksiin sekä vuoden 2019 tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen. Liitto laati taloussuunnitelman vain vuodelle 2019 nykyisen toiminnan pohjalle olettamuksella, että maakuntautodistus toteutuu vuoden 2020 alusta lukien.

Lautakunta on myös pyytänyt käyttöönsä työhyvinvointiin liittyvät selvitykset (TIKKA), hallintoviranomaisen (Työ- ja elinkeinoministeriö, TEM) suuntaan käytyä (sähköposti) kirjeenvaihtoa sekä muistioita.

Keski-Pohjanmaan liiton tarkastuslautakunta on kokoontunut tilikauden 2019 tavoitteiden arvioimiseen yhteensä kaksitoista kertaa. Lautakunta on kuullut kokouksissaan liiton viranhaltijoita ja työntekijöitä. Lautakunta on kuullut myös hallituksen ja valtuuston puheenjohtajistoa.

28.5.2019 Liiton kokoushuone

Tarkastuslautakunta kuuli vt. maakuntajohtaja Jyrki Kaiposen, aluesuunnittelupäällikkö Mari Pohjolan, kehittämispäällikkö Teemu Räihän, maakuntahallituksen puheenjohtaja Timo Pärkän ja vs. hallintopäällikkö Harri Turkulaisen katsaukset.

11.6.2019 Liiton kokoushuone

Tarkastuslautakunta päivitti vuoden 2019 arviointisuunnitelman.

4.9.2019 Liiton kokoushuone

Tarkastuslautakunta kuuli strategiapäällikkö Marita Mutkan ja hallintopäällikkö Harri Turkulaisen (sijaisti maakuntajohtajaa) ajankohtaiskatsauksen. Tilintarkastaja esitteli tilintarkastajan työohjelman vuodelle 2019.

1.10.2019 Liiton kokoushuone

Tarkastuslautakunta kuuli hallintopäällikkö Harri Turkulaisen katsauksen taloudesta ja kehittämisspäällikkö Teemu Räihän katsauksen EU- ja kansallisen tason verkostojen rahoituskanavien hyödyntämisestä. Kokouksessa olivat myös kuultavana ohjelmakoordinaattori Tuija Puumala, aluekehityssihteeri Merja Mäkivirta ja kehittämissuunnittelija Teija Tuunila.

5.11.2019 Liiton kokoushuone

Tarkastuslautakunta kuuli vt. maakuntajohtaja Jyrki Kaiposen katsauksen Keski-Pohjanmaan rakennerahastotoiminnan parantamisesta. Tarkastuslautakunta kuuli hallituksen ja valtuuston puheenjohtajistoa. Tarkastuslautakunta kuuli tilintarkastajan väliraportin tilikauden 2019 tarkastuksen tähänastisesta toteutumisesta.

17.01.2020 Liiton kokoushuone

Tarkastuslautakunta kuuli aluesuunnittelupäällikkö Mari Pohjolan katsauksen. Tarkastuslautakunta kuuli työsuojelupäällikkö Harri Turkulaista ja työsuojeluvalluutettu Marita Mutkaa 2019 työhyvinvointikyselyn tuloksista.

18.02.2020 Liiton kokoushuone

Hallintopäällikkö Harri Turkulainen esitteli vuoden 2019 tilinpäätöksen tarkastuslautakunnalle ja TIKKA-kyselyn tulokset. Tarkastuslautakunta kuuli kansainvälisten asioiden päällikkö Anne Sormusen ajankohtaiskatsauksen.

17.3.2020 Liiton kokoushuone + verkkokokous (Skype)

Hallintopäällikkö Harri Turkulainen esitteli vuoden 2019 tilinpäätöksen tarkastuslautakunnalle.

1.4.2020 Verkkokokous (poikkeusolot)

Tarkastuslautakunta kuuli vt. maakuntajohtaja Jyrki Kaiposen ajankohtaiskatsauksen Keski-Pohjanmaan maakuntauudistustyöstä.

7.4.2020 Verkkokokous (poikkeusolot)

Tarkastuslautakunta valmisteli arviointikertomusta.

5.5.2020 Tarkastuslautakunnan kokous liiton toimistolla ja osittain verkkokokouksen (Teams) kautta

Tilintarkastuskertomus 2019

Vuoden 2019 liiton tilinpäätös

Vuoden 2019 arviointikertomus

20.5.2020 Tarkastuslautakunnan kokous liiton toimistolla ja osittain verkkokokouksen (Teams) kautta

Vuoden 2019 liiton tilinpäätös

Vuoden 2019 arviointikertomus

25.5.2020 Verkkokokous

Vuoden 2019 arviointikertomus

Tarkastuslautakunta perustaa vuoden 2019 arviointikertomuksensa edellä mainituissa kuulemistilaisuuksissa tehtyihin havaintoihin, kuntayhtymän toimintakertomukseen ja valtuuston, hallituksen sekä eri toimielinten pöytäkirjoihin ja muuhun viranhaltijoiden ja työntekijöiden tarkastuslautakunnalle toimittamaan materiaaliin.

Lisäksi tarkastuslautakunta osallistui Itä- ja Pohjois-Suomen (IP) maakuntien liittojen yhteiselle opinto- ja tutustumismatkalle EU parlamentin toimintaan ja tilintarkastustuomioistuimen toimintaan sekä Euroopan metsätaloon, Suomen pysyvään EU-edustustoon sekä I-P alueen EU-toimistoon.

IP-maakuntaliittojen huippukokouksen yhteydessä maakuntaliittojen tilintarkastuslautakunnat kokoontuivat tarkastuskäytäntöjen esittelyyn ja verkostoituvat.

Arvioinnissa käyttöön otettiin sanallisten havaintojen rinnalle numeraalinen ilmaisu arvioinnin kohteena olevien toiminnallisten tavoitteiden onnistumisen kuvaajana. Kuvallisella ilmaisulla halutaan nostaa lukijalle ensisilmäyksellä esille asioita, jotka ovat onnistuneet hyvin sekä asioita, joissa on kehitettävää tai joille asetetut tavoitteet eivät ole toteutuneet.

Selitykset numeraalisille ilmaisuille:

- 4 - 5 Tavoite saavutettu.
- 2 - 3 Tavoite osittain saavutettu.
- 0 – 1 Tavoitetta ei saavutettu tai tavoitetta pitää edistää.

2. Edellisen vuoden arviointikertomuksen käsittely maakuntavaltuustossa

Tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2018 käsiteltiin maakuntavaltuuston kokouksessa 25.4.2019. Maakuntavaltuusto hyväksyi tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen. Maakuntavaltuusto edellytti, että maakuntahallituksen on annettava selvitys toiminnan parantamisen suunnitelman seurannasta syksyn maakuntavaltuuston kokoukseen.

Selvitys rakennerahastotilanteesta on annettu syksyn 2019 maakuntavaltuuston kokouksessa.

Vuoden 2017 tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä valtuusto päätti olla myöntämättä vastuuvapautta 24.8.2017 saakka toimineelle maakuntahallitukselle ja maakuntajohtajalle toistaiseksi johtuen rakennerahastovarojen välittäjäviranomaisena toimimisen jatkoon ja myönnettyjen EU-hanketukien takaisinperintään liittyvistä seikoista.

Työ- ja elinkeinoministeriö on päätöksellään 4.12.2018 päättänyt lopettaa neuvottelumenettelyn, koska liitto on suorittanut neuvottelumenettelyn aikana edellytetyt toimenpiteet asianmukaisesti. Päätöksessä kuitenkin todetaan, että tehtävien eriyttämisen osalta liiton tulee kiinnittää huomiota siihen, ettei epäilystä vaarallisten työyhdistelmien syntymisestä objektiivisesti arvioiden voi syntyä.

Liiton toiminta on tilikaudella 2019 voinut tältä osin jatkua normaalina toimintana.

Tiedonkulun varmistaminen ja yhtenäisen näkemyksen saavuttaminen liiton sisällä hankeprosessin eri vaiheissa on välttämätöntä. Hankeprosessin toimivuus on tarvittaessa turvattava liiton riittävillä resursseilla ja/tai tehtävien järjestelyllä ja/tai muiden maakuntaliittojen kanssa tehtävillä yhteistyösopimuksilla.

TEMin suorittaman valvontakäynnin perusteella Keski-Pohjanmaan liitto on perinyt rakennerahastosta myönnettyjä tukia takaisin. Näistä päätöksistä ovat hanketoimijat valittaneet. Valitusten käsittely on vielä hallinto-oikeudessa kesken, joten tältä osin vuoden 2017 tilinpäätöksen vastuuvapauskysymys on edelleen avoinna. Takaisinperittyjen tukien määrä + saatavien tietojen mukaan on 165 467,57 euroa.

Vuoden 2018 arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota lainasaamiseen ja sen takaisinperintään liiton tytäryhtiöltä KP-Cobra Invest Oy:ltä. Valtuusto on marraskuun 2018 kokouksessa saanut selvityksen yhtiön tilanteesta ja tuolloin on todettu, että yhtiö pyytää asiasta kirjanpitolautakunnan (Kila) lausunnon. Kila on antanut yhtiölle lausunnon 8.5.2019 ja myös TEM on lausunut asiasta 30.4.2019. Lainasaaminen eräännyty takaisinmaksettavaksi 31.12.2020.

**Tarkastuslautakunnan mielestä velallista tulee muistuttaa saatavan erääntymisestä riittävän ajoissa kulu-
van tilikauden aikana.**

3. Toiminnan arviointi

Tarkastuslautakunnan arviointityön painopistealueina vuonna 2019 oli **liiton koko toiminta** sekä maakunta-
uudistuksen valmistelun seuraaminen ja sen keskeytyksestä johtuen toiminnan alasajo. Strategian toteutta-
misen arviointi oli kiinteä osa tarkastuslautakunnan arviointitoimintaa.

**Liiton talousarviossa on asetettu seitsemän valtuustoa sitovaa tavoitetta / avaintehtävää. Tavoitteiden
toteutumisen seurantaan kullekin tavoitteelle on määritelty mittarit.**

Näiden lisäksi tarkastuslautakunta on seurannut hallituksen ja viranhaltijoiden toimintaa, liiton omien hank-
keiden toteuttamista ja tehtyjä päätöksiä sekä vuoden 2020 toimintasuunnitelman valmistelua.

*Keski-Pohjanmaan maakuntaohjelman 2018 - 2021 vision mukaisesti Keski-Pohjanmaasta tavoitellaan hy-
vinvoivaa kasvun maakuntaa. Tavoitetilan saavuttamiseksi maakuntaohjelmassa on kolme kehittämistee-
maa: osaaminen, kilpailukyky ja saavutettavuus. Läpileikkaavina toimintoina ovat maaseutu, kansainväli-
syys ja vetovoima, jotka ovat tavoitteiden toteuttamisen mahdollistajia jokaisessa kolmessa avaintekijässä.
(hyväksytty Maakuntavaltuusto 23.11.2017)*

Toiminnallisten tavoitteiden toteuttaminen on ollut tuloksellista ja tarkoituksenmukaista. Palautetut oikeu-
det liitolle toimia rakennerahastovarojen välittäjäviranomaisena oli yksi tärkeimmistä saavutuksista, jotta
maakuntastrategiaa oli mahdollista toimeenpanna tarkoituksenmukaisesti.

Johtamisen tavoitteiden toteuttaminen on ollut niin ikään tuloksellista ja tarkoituksenmukaista. Kuitenkin
hallituksen on edelleenkin kiinnitettävä huomiota liiton työyhteisön työhyvinvointiin liittyviin tekijöihin.
Lautakunta korostaa valtuustolle, että sen arvio perustuu koko lautakunnan toimikauteen.

3.1. Liiton johtaminen ja hallinto

Tarkastuslautakunnan huoli kiinnittyy maakuntaliiton johtamiseen sekä sen tuomiin ongelmiin henkilöstön keskuudessa.

Keski-Pohjanmaan liiton hallituksen tietoon saatetun Työn Integroitu Kokonaiskuormituksen Arviointimietelmä (TIKKA) kyselystä 2019 ja sen tuloksista keväällä 2020 ilmeni, että henkilökunta toivoi heidän näkemyksiensä kuuntelua ja osaamisen arvostusta. Tarkastuslautakunta toivoo johdon ja henkilökunnan vuorovaikutuksen sekä konkreettisten tavoitteiden ja mittareiden hyödyntämistä.

Johtoryhmätyöskentelyn merkitys korostuu muuttuvassa tilanteessa, jossa työskentelyn tulee olla vuorovai-
kutteista ja keskustelevalta.

Johtoryhmä on kokoontunut tilikauden aikana 19 kertaa, henkilöstökokouksia on pidetty 11 ja tyhy (työhyvinvointi) -ryhmä on kokoontunut 5 kertaa.

Keski-Pohjanmaan liiton tilinpäätös- ja toimintakertomuksessa 2019 on mainittu liiton sisäisestä tarkastuksesta. Liitolle ei kuitenkaan ole tehty sisäistä tarkastusta eikä nimetty sisäistä tarkastajaa, vaan liiton säännöissä ja ohjeissa määritellään **sisäinen valvonta** ja niiden perusteella jokainen esimies, maakuntajohtaja ja -hallitus on velvollinen tekemään jatkuvaa sisäistä valvontaa omalta osaltaan.

Sisäinen tarkastus on vastaavasti toimintaa, jossa tarkastaja nimetään erikseen ja joka raportoi havainnoistaan maakuntajohtajalle ja -hallitukselle. Sisäisen tarkastuksen tekemistä voi edellyttää myös ulkopuolinen taho.

Maakuntastrategian tavoitteet ja toteutuminen liitossa ja konsernissa.

Osaavan työvoiman saatavuutta parantavan strategiatyön laatiminen on aloitettu helmikuussa ja se on hallituksessa hyväksytty joulukuussa 2019.

Tarkastuslautakunnan mielestä liiton tulee huolehtia maakunnan osaavan työvoiman saatavuuden edistämisestä.

Keski-Pohjanmaan liitolla on käytössä edunvalvontatavoitteet 2019 - 2020 "VAHVA MAAKUNTA KESKELLÄ KASVUVYÖHYKETTÄ" -asiakirja. Tavoitteissa todetaan, että erityisesti edunvalvonnalla tulee pyrkiä hankkimaan rahoitusta hankkeisiin, jotka vahvistavat maakunnan osaamista ja vetovoimaa sekä parantavat liikkuvuutta maakunnasta ulospäin ja maakunnan sisällä. Suunnitelmassa todetaan, että tavoitteet tarkistetaan jatkossa vuosittain.

Tarkastuslautakunta kiinnitti positiivisessa mielessä huomioita, että suunnitelman mukaisia toimenpiteitä on vuoden 2019 aikana toteutettu. Osaamisen osalta kunnat ovat toivoneet osaavan työvoiman saatavuuden osalta, että järjestettäisiin rekrytointikampanjoita ja työperäisen maahanmuuton edistämisen toimenpiteitä.

Käytyjen kuntakierrosten perusteella on noussut konkreettisia osaamiseen liittyviä tarpeita mm. lähihoitaja, metallialan koulutuksiin kuntiin, insinöörien muutokoulutusta kaivosteollisuuden tarpeisiin. Maakunnan terveydenhuollon laitoksissa on jatkuva pula hoitohenkilöstöstä.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota maakuntaohjelmassa oleviin osaamisen kehittämistavoitteisiin 2018 -2021, joiden jalkauttaminen ei tarkastuslautakunnan mielestä ole edennyt tyydyttävällä tavalla.

Liiton toimintaan on perustettu ns. ”koulutuksen pyöreä pöytä”, jolta tulevaisuudessa odotetaan helpotusta koulutuksen järjestämiseen koko maakunnan alueella. Maakuntahallitus on hyväksynyt osamissstrategian 2025 joulukuun kokouksessaan

3.2. Maakuntahallituksen toiminta ja tavoitteiden toteutuminen

Maakuntahallituksen toiminta oli aktiivista. Se kokoontui vuoden 2019 aikana yhteensä 11 kertaa (edellisvuonna 16 kertaa). Asialistoilla korostuivat vuoden aikana Keski-Pohjanmaan liiton välittävän toimielimen toimintaedellytysten uudelleen käynnistyminen, sijaisuudet, henkilövalinnat, henkilöstöasiat sekä sisäinen valvonta ja riskienhallinta.

Tilikauden 2018 aikana tehdyistä henkilöstöä koskevista päätöksistä (hallitus ja valtuusto) jätettiin kaksi valitusta Vaasan hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeuden päätöksiä ei ole vielä saatu.

Arvioinnin kohde	Tarkastuslautakunnan arvio
Maakuntastrategian tavoitteet ja toteutuminen liitossa ja konsernissa	

3.3. Henkilöstötilanne ja työhyvinvointi

Vuoden 2019 lopussa palvelusuhteiden määrä oli 17, joka oli sama vuonna 2018. Vakinaisten palvelusuhteiden määrä oli 14 (82 %) ja määräaikaisten palvelusuhteiden määrä oli kolme (18 %). Liiton henkilöstöstä naisia oli 11 ja miehiä 6. Eläkkeelle siirtyi vuoden 2019 aikana yksi henkilö (kokoaikaisina toimi 14 (82 %)).

Työntekijöiden keski-ikä vuonna 2019 oli 48,6 vuotta (edellisvuonna 50,1 vuotta). Palvelusuhteiden kesto oli keskimäärin 7,6 (edellisvuonna 9,7 vuotta), joista eniten alle viisi vuotta toimesta olleita ja toiseksi eniten yli 15 vuotta toimesta olleita.

Henkilöstön osaamisen kehittämiseen ja koulutusmenoihin oli varattu 0,7 % henkilöstömenoista mutta tilikauden aikana koulutukseen käytettiin vain 0,1 % henkilöstömenoista eli 1 373 euroa, jota voidaan pitää todella alhaisena.

Arvioinnin kohde	Tarkastuslautakunnan arvio
Liiton johtamien ja hallinto <ul style="list-style-type: none"> • Työhyvinvointiasiat 	
Keski-Pohjanmaan liiton työyhteisö ja henkilöstö toimii hyvän hallinnon ja työyhteisön tapaan	

Liitossa tehtiin työpaikkaselvitys marras-joulukuussa 2018 sekä uusintaselvitys vuoden 2019 lopussa. Vuoden 2018 tehdyn selvityksen mukaan suositeltiin esimiestyön ja palautekulttuurin kehittämistä.

Vuoden 2019 työpaikkaselvityksessä (TIKKA) suositellaan edelleen psykososiaalisten kuormitustekijöiden vähentämistä. Kyselyn tulosten perusteella voidaan todeta, että kuormitus ei ole vähentynyt toivotulla tavalla.

Työhyvinvointikyselyn tulosten perusteella tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota raportissa esiin nostettujen työhyvinvoinnin parantamiskohteiden (kolme kohtaa) toteuttamiseen ja välittömään toimeenpanoon. Parantamiskohteet olivat esillä jo vuoden 2018 työhyvinvoinnin arvioinnissa.

Parantamiskohteet olivat ja ovat edelleen:

- 1. Epäasiallisen käyttäytymisen puuttuminen ja konfliktien selvittäminen**
- 2. Palautekäytäntöjen, tiedonkulun sekä keskustelukulttuurin kehittäminen (osallistavampaa).**
- 3. Toimenkuvien, vastuualueiden ja vaikutusmahdollisuuksien tarkastelu**

Tarkastuslautakunnan mielestä parantamiskohteiden osalta ei ole tapahtunut muutosta tilikaudella 2019.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota liitossa käytyjen kehityskeskustelujen sisältöön ja niiden toteuttamiseen. Kehityskeskusteluissa on tarpeen kiinnittää huomiota esimerkiksi työterveyslaitoksen suosituksiin kehityskeskustelujen käymisestä.

Aluehallintoviranomainen on 9.1.2019 kiinnittänyt erityisesti huomiota psykososiaaliseen kuormitukseen. "Työnantajan tulee valita, mitoittaa ja toteuttaa työolosuhteiden parantamiseksi tarvittavat toimenpiteet. Työnantajan on huolehdittava, että toimenpiteet kohdistuvat ensisijaisesti haitallista kuormitusta aiheuttaviin tekijöihin." (Työsuojelutarkastus 7.1.2019)

Henkilöstön sairauslomapäivien osalta voidaan todeta seuraavaa:

Sairauspoissaolopäivät kokonaismäärä laski merkittävästi vuonna 2019 ollen 163 työpäivää, kun se vuonna 2018 oli 458 työpäivää.

Pidempiä sairauslomia oli:	Enintään kolmen päivän sairauslomia oli:
2019 – 10 henkilöä (yhteensä 132 päivää)	2019 - 21 henkilöä (yhteensä 31 päivää)
2018 – 17 henkilöä (yhteensä 437 päivää)	2018 – 11 henkilöä (yhteensä 21 päivää)
2017 – 11 henkilöä (yhteensä 79 päivää)	2017 - 20 henkilöä (yhteensä 36 päivää)

3.4. Toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2019 ja niiden toteutuminen

Toiminnalliset tavoitteet hyväksytään vuosittain maakuntavaltuustossa. Toimintasuunnitelma laaditaan kolmivuotisjaksoille, jota tarkennetaan vuosittain. Toiminnalliset tavoitteet ohjaavat liiton työntekijöiden päivittäistä työtä ja tavoitteita.

Johtoryhmä raportoi tavoitteiden toteutumista hallitukselle neljännesvuosittain. Mittareiden asetantaan osallistuvat johtoryhmän jäsenet ja tavoitteiden toteutumisesta vastuussa olevat asiantuntijat.

3.4.1. EU:n ja kansallisen tason verkostot ja rahoituskanavat

Tavoitteiksi oli asetettu EU:n rakennerahastokauden 2014 – 2020 loppukauden hyödyntämisaste, Keski-Pohjanmaan liiton rr-ryhmän palvelukykyisyys, Keski-Pohjanmaan liitto asemoituminen innovaatio- ja elinkeinotoimijoiden sekä liikennesuunnittelun ja maankäytön toimijoiden verkostossa.

Toiminnallinen tavoite	Tarkastuslautakunnan arvio
Hyödynnetään täysimääräisesti EU:n ja kansallisen tason verkostoja ja rahoituskanavia Keski-Pohjanmaan kehittämiseksi	 A progress indicator showing a red arrow pointing right, followed by a blue arrow, a yellow arrow, and a green arrow. A grey circle with the number '4' is positioned over the yellow and green arrows.

Keski-Pohjanmaan liiton takaisin saamien myöntövaltuuksien mukaisesti avattiin EAKR-hakukausi 17.12.2018 - 28.2.2019. Hakemuksia saapui 22 kappaletta. Tukea myönnettiin yhteensä 7,0 miljoonaa euroa. Vuoden 2019 toinen haku toteutettiin 19.6.2019 – 4.10.2019. Hakemuksia saapui 13 kappaletta. Haettavana oli n. 3,0 miljoonaa euroa.

Keski-Pohjanmaan liitto on hyödyntänyt Suomeen kohdennettuja EU-varoja samoin kuin Keski-Pohjanmaan alueen käyttöön osoitettuja varoja hyvin tehokkaasti.

Vuoden 2019 aikana liiton päätöksellä myönnettiin EAKR rahoitusta 10,34 miljoonaa euroa.

Liiton tavoitteena oli, ettei takaisinperintöjä muodostu.

Tarkastuslautakunnan mielestä liiton henkilökunnan tulee olla aktiivisia kansainvälisten yhteyksien ylläpitämisessä, jotta alueelle saadaan suoria EU-rahoituksia.

3.4.2. Maakuntaohjelmatyö

Maakuntaohjelmatyö on edennyt suunnitelmallisesti.

Toiminnallinen tavoite	Tarkastuslautakunnan arvio
Keski-Pohjanmaan maakuntaohjelma työ etenee järjestelmällisesti ja asetettujen tavoitteiden mukaisesti	 A progress indicator showing a red arrow pointing right, followed by a blue arrow, a yellow arrow, and a green arrow. A grey circle with the number '4+' is positioned over the yellow and green arrows.

3.4.3. Kaavoitus

Maakuntakaavoituksen 5. vaihekaavan valmistelu on liitossa viivästynyt osittain kaavan laatimiseen käytettävien resurssien vähäisyydestä johtuen sekä kaavan nähtävillä oloaikana jätettyjen huomautusten käsittelyn vaatiman ajan takia.

Liiton talousarvion toteutumana mukaan liiton lakisäätteisestä toiminnasta jäi käyttämättä 156 164 euroa, liiton muusta toiminnasta jäi käyttämättä 53 584 euroa ja liiton hallinnosta jäi käyttämättä 24 389 euroa eli yhteensä 295 799 euroa. Tämän perusteella voidaan todeta, että esimerkiksi maakuntakaavoituksen 5. vaihekaavaan panostamiseen olisi liitolla ollut varoja käytettävissä.

Olisiko tällä toimenpiteellä tavoitteeksi asetettu 5. vaihemaakuntakaava loppuunsaattaminen toteutunut. Vuoden 2020 talousarviossa vaihemaakuntakaavan valmistuminen on mitoitettu valmiiksi huhtikuun maakuntavaltuustossa. Tämäkään ei ajallisesti toteudu. Tavoiteasettelu ei ole ollut realistinen huomioiden käytävissä olleet resurssit.

Toiminnallinen tavoite	Tarkastuslautakunnan arvio
Keski-Pohjanmaan maakuntakaavatyö etenee ja seuraavat osayleiskaavoituksen tarpeet ovat tunnistettu	

3.4.4. Kansainvälisyys

Kansainvälisten verkostojen ja yhteyksien hoitamisessa on ensiarvoisen tärkeää olla suorissa yhteyksissä alan eri toimijoihin ilman välikäsiä.

Keski-Pohjanmaan liiton kansainvälistymisen tuloksellisuutta on vaikea arvioida, koska liiton kansainvälisten asioiden päällikkö ei ole tilikauden aikana voinut riittävän aktiivisesti osallistua kansainvälisten hankkeiden suunnittelu- ym. tilaisuuksiin.

Toiminnallinen tavoite	Tarkastuslautakunnan arvio
Keski-Pohjanmaan toiminnan tuloksellisuus on varmistettu kansainvälisyydellä, yhteistyöllä ja asiantuntijuudella	

3.4.5. Maakuntaudistus

Pääministeri Juha Sipilän hallituksen eronpyynnön (8.3.2019) vuoksi maakunta- ja soteuudistuksen jatkovalmistelulle ei ollut enää edellytyksiä ja alkoi uudistuksen hallittu alasajo sekä dokumentointi.

Toiminnallinen tavoite	Tarkastuslautakunnan arvio
Keski-Pohjanmaan maakuntaudistustyötä tuetaan sovitulla tavalla	

Kansallisella tasolla niin kutsuttu maakuntaudistus oli käynnissä laajoine laki- ja esivalmisteluineen. Alueellisella eli maakuntien tasolla toiminta organisoitiin maakuntaliittojen toiminnaksi. Keski-Pohjanmaalla oli päädytty aiemmin ratkaisuun, jossa uudistuksen kannalta keskeiset organisaatiot olivat mukana valmistelussa avainhenkilöiden toimiessa uudistuksen parissa oman toiminnan ohella (OTO). Tämä tarkoitti sitä, että Keski-Pohjanmaalla varsinainen täysipäiväisesti valmistelua tekevien valmisteluorganisaatio oli hyvin pieni.

Keski-Pohjanmaan liiton alaisuudessa uudistuksen valmistelua jatkettiin aikataulun mukaisesti ja uuteen maakuntaan siirto oli tarkoitus tapahtua 1.1.2020. Oman haasteensa muutostyöhön ovat tuoneet muutosjohdossa tapahtuneet henkilövaihdokset sekä kansallisella tasolla tapahtuneet uudistukseen tulleet useat

aikataulumuutokset. Esimerkiksi suunniteltu sote-palveluihin liittyvän valinnanvapauspilotin aloitus siirtyi ja lopulta pilotin toteutukseen ei voitu lähteä ollenkaan.

Valmisteluvaihetta toteutettiin tiiviissä yhteistyössä maakuntaan liittyvien organisaatioiden, järjestöjen ja elinkeinoelämän järjestöjen kanssa. Yhteensä vuosina 2017 - 2019 liiton kustannukset olivat 1 958 278 euroa, josta valtionavustuksen määrä oli 1 794 034 euroa. ICT/DIGI-valmistelutyöt tehtiin erillisen valtionrahoituksen turvin. Maakuntauudistuksen yhteydessä tehtiin myös kyselytutkimus, joka kartoitti Keski-Pohjanmaan asemaa/brändiä kansalaisten keskuudessa, jota liitto voi käyttää myöhemmin omassa aluemarkkinoinnissaan.

Uudistuksen keskeisimpiä haasteita oli suuri ohjausryhmä monine alatyöryhmineen ja niiden tehtäväjaon epäselkeys eri osapuolten kesken.

Liitto osallistui aktiivisesti myös uudistuksen viestintään antamalla käyttöön oman henkilöstönsä.

Loppuraportista ilmenee, miten se vahvisti organisaatioiden asiakaslähtöisyyttä ja helpotti hallinto- ja organisaatorajat ylittävää kokonaisvaltaista toiminnan suunnittelua sekä käytännön toimintaa.

Liitto on ollut kaiken kaikkiaan kiitettävästi osallisena viemässä eteenpäin uudistustyötä eri ryhmissä. Maakuntauudistuksen kaaduttua se on osallistunut MAKU- sekä SOTE-loppuraporttien viimeistelyyn sekä ICT-valmistelun alasajoon.

3.4.6. Rakennerahastotoiminnan parantaminen

Keski-Pohjanmaan rakennerahastotoiminnan parantamisen tavoitteiksi oli asetettu:

- hyväksytyin parantamissuunnitelman toteutuminen
- rakennerahastotoimintaa koskeva hallinnollinen menettelyn toimivuus
- hyvän hallinnon periaatteiden toteutuminen

Toiminnallinen tavoite	Tarkastuslautakunnan arvio
Keski-Pohjanmaan rakennerahastotoiminnan parantaminen	

Tarkastuslautakunta esitti arvioidessaan 2018 toimintaa, että hallitus antaa valtuustolle selvityksen toiminnan parantamisen suunnitelman seurannasta syksyn 2019 maakuntavaltuuston kokouksessa.

Tarkastuslautakunta on tilikauden 2019 aikana antanut valtuustolle seuraavan havainnon parantamissuunnitelman toteutumisesta.

Parantamissuunnitelma

Vt. maakuntajohtaja esitteli tarkastuslautakunnan kokouksessa 5.11.2019 laatimansa, 29.10.2019 päivätyn, jatkoversio 2 raportin, joka käsittelee ”Keski-Pohjanmaan rakennerahastotehtävien, rakennerahastohankkeiden ja rahoituksen hallinnon parantamissuunnitelmaa”. Suunnitelmassa esitetyn parantamistoiminnan tavoitteena on mahdollistaa uskottavasti Keski-Pohjanmaan liitolle edellytykset toimia välittävänä toimielimenä alueiden kehittämistä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetun lain (7/2014) 11 §:n määräämällä tavalla.

Suunnitelmassa on tuotu yksityiskohtaisesti esille parantamiskohteet ja niitä koskevat korjaavat

toimenpiteet.

Tarkastuslautakunta haluaa kiinnittää maakuntavaltuuston huomiota suunnitelman parantamiskohteiden ”tunnistettuja riskejä” kohtiin, joiden merkitys tarkastuslautakunnan mielestä jää epäselväksi. Riskit ovat osittain laveasti ilmaistuja ja riskien arviointiperusteet puuttuvat. Tästä syystä riskien hallintatoimia ja tilatietojen edistymistä on mahdotonta raportin perusteella arvioida.

Toiminnan parantamissuunnitelmaa seurataan Keski-Pohjanmaan liitossa raporteilla, jotka ovat osin leimattu salassa pidettäväksi Suojaustaso III leimalla.

Tarkastuslautakunta esittää, että ne kohdat, jotka ovat edelleen avoimia ja seurattavia kohtia toiminnan parantamisen suunnitelmassa ja seurannassa, niistä saadaan maakuntahallituksen selvitys syksyn 2020 maakuntavaltuuston kokoukseen.

3.4.7. Yleistä tavoiteasetannasta ja mittareista

Tarkastuslautakunta voi kuulemistilaisuuksien perusteella todeta, että maakuntaliiton tavoiteasettelussa ei liiton henkilökunnalla ole ollut riittävästi mahdollisuuksia osallistua tavoitteiden eikä mittareiden asetteluun.

Tarkastuslautakunta on tilikauden 2019 aikana antanut valtuustolle seuraavan havainnon tavoiteasettelusta ja mittareista.

Tavoiteasettelu ja mittarit

Liiton kuluvan vuoden talousarviossa on tavoiteasettelun yhteydessä määritelty mittarit, joilla tavoitteiden saavutettavuutta voidaan mitata. Samoin mittareita on asetettu tulevan vuoden talousarvioon. Edistymistä seurataan raportilla ”Toimintasuunnitelman 2019 - 2021 tehtävien toteuttaminen”.

Tarkastuslautakunnan mielestä valtuuston tulee kiinnittää huomiota mittareiden realisti-suuteen ja siihen, että ne ovat sellaisia, joilla todella voidaan mitata tavoitteen saavuttamista.

Esimerkiksi avaintehtävä nro 5 (K-P liiton toiminta- ja taloussuunnitelma 2020 - 2022: Tavoite 6), Keski-Pohjanmaan liiton työyhteisö ja henkilöstö toimii hyvän hallinnon ja työyhteisön tapaa. Tavoitearvoa ”Henkilöstön työssä viihtyvyys on parantunut” tulisi kuvata täsmällisemmin, johon asetetaan selkeä tavoitearvo esim. työssä viihtyvyys on parantunut x -yksikköä edelliseen vuoteen verrattuna.

Edistymisen seurannan raportti hyväksytään valtuuston kokouksessa ja on voimassa 2021 saakka. Operatiivisen toiminnan seurannan ja raportoinnin menetelmiä on suositeltavaa arvioida ja päivittää kerran vuodessa.

4. Hanketoiminta

Yksittäisen vuoden tuloksia on vaikea saada tilastoitua, kun hankkeet yleensä ovat monivuotisia ja niiden tulokset näkyvät viiveellä. Hankkeiden hakijoina on usein vuodesta toiseen olleet samat toimijatahot.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, miten Keski-Pohjanmaan liiton alueella voitaisiin monipuolistaa hakijatahoja.

EAKR-yritystukien vaikutukset näkyvät myös viiveellä. Myönnettyistä EAKR-yritystuista valtaosa on kohdistunut pk-yritysten kasvun ja kansainvälistymisen edistämiseen.

Tarkastuslautakunnan mielestä Keski-Pohjanmaan liiton tulisi edelleen hyödyntää EAKR-yritystukien indikaattorituloksia uuteen ohjelmakauteen valmistuttaessa.

Vuoden 2019 aikana hanketoiminta on päättynyt kuuden hankkeen osalta ja käynnissä olevia hankkeita vuoden vaihteessa oli 18. Liitto on myöntänyt näille hankkeille rahoitusta yhteensä 3 873 629 euroa.

5. Talous

Talouden osalta tuloslaskelman, taseen ja rahoituslaskelman sekä konsernitilinpäätöksen luvut on nähtävissä tilinpäätöksestä.

Talousarvion toteutumisesta voidaan havaita, että liiton lakisääteiseen toimintaan varatut määrärahat alittuivat 156 164 euroa (edellisvuonna 134 996 euroa), liiton muun toiminnan menomäärärahat alittuivat 53 584 euroa (edellisvuonna 21 295 euroa). Myös hallinnon osalta menomäärärahat alittuivat 24 389 euroa (edellisvuonna menomäärärahat ylittyivät 5 363 euroa). Liiton hallinnoimien hankkeiden osalta taloudellisenä tavoitteena oli, että hanketoiminnasta ei aiheudu liitolle kuluja lainkaan. Hanketoiminnan menot olivat 10 510 euroa budjetoitua suuremmat ja hanketoiminnasta kertyvien tulojen alituksesta johtuen liiton nettomenoksi muodostui yhteensä 23 931 euroa.

Liiton tilinpäätös oli 223 951,06 euroa (edellisvuonna 151 407,23 euroa) ylijäämäinen. Tilikauden ylijäämiä ei palautettu jäsenkunnille.

Liiton taseessa on toimeksiantojen pääomissa ja saaduissa ennakoissa välitysvarat, joita vastaavat summat ovat taseessa toimeksiantojen varoissa ja muissa saamisissa.

Maakuntauudistukseen valmisteluun on käytetty tilikausien 2019, 2018 ja 2017 aikana yhteensä 1 958 278 euroa. Maakuntauudistuksen valmisteluun saatiin tukea yhteensä 1 794 035 euroa, joten koko toiminnan omavastuuosuudeksi jäi 164 243 euroa, josta liiton osuus oli 34 016 euroa.

KP-Cobra Invest Oy:n tilannetta on maakuntavaltuusto käsitellyt tilikaudella 2018 ja asiasta on pyydetty kirjanpitolautakunnan lausuntoa 2019 tilikaudella, jotka on saatu tilikaudella 2019.

Kiinteistö Oy Kokkolan Säästötornin myynnistä on luovuttu.

Merkittäviä investointeja ei tarkastelujaksolla tehty.

6 Muuta liiton toiminnan arviointiin liittyvää

Koronapandemian vaikutukset liiton toimintaan ovat tulleet ilmi tilinpäätöksen allekirjoituksen jälkeen, joten niihin ei voitu toimintakertomuksessa reagoida. Tilanne on nyt kuitenkin akuutti, joten toivottavaa on, että hallitus antaa valtuustolle selvityksen tilikauden päättymisen jälkeen olennaisista tapahtumista.

Tilinpäätöksen osalta tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajan tilintarkastuskertomuksessa esittämään lausuntoon.

Allekirjoitukset

Kokkolassa 20⁵. toukokuuta 2020

Tuija Leivo-Rintakorpi
puheenjohtaja

Tuula Lassas
varapuheenjohtaja

Hillevi Kanervio
jäsen

Esa Erkkilä
jäsen

Marko Kautto
jäsen

